

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/24/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613204561
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7613204561.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudkýň JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Evy Feťkovej vo veci žalobcu Z. I., nar. XX.X.XXXX, bytom N., L. XXX/XX, zast. JUDr. Martinom Špakom, advokátom, Spišská Nová Ves, Odborárov 49, proti žalovanej Q. N., N., J. M. Pajdušáka 50/1341, IČO: 00691721, zast. JUDr. Milošom Taragelom, advokátom, Spišská Nová Ves, Starosaská 11, o náhradu nemajetkovej ujmy a o zaplatenie 1.569,66 € s prísl., o odvolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku 6C 65/2013-95 z 3.10.2013 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

M e n í rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi ešte sumu 1.800,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovi sa priznáva náhrada trov konania vo výške 856,26 €, ktorú je žalovaná povinná zaplatiť JUDr. Martinovi Špakovi, advokátovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

M e n í rozsudok vo výroku o súdnom poplatku tak, že žalovaná je povinná zaplatiť súdny poplatok vo výške 220,- € na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa (ďalej aj „súd“) rozsudkom žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 769,66 € a trovy konania na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. Martina Špaka vo výške 719,81 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej uložil aj povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok vo výške 166 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorý sa domáhal od žalovanej zaplatenia 1.569,66 € z titulu ušlej mzdy za nevykonávanie mandátu poslanca obecného zastupiteľstva obce N. a 33 000 € z titulu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za vyvolanie, udržanie a vysokú mieru intenzity protiprávneho stavu podľa ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Žiadal priznať aj náhradu trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 27.11.2010 vo voľbách do obecného zastupiteľstva obce N. ako orgánu územnej samosprávy, kandidoval na funkciu poslanca obecného zastupiteľstva, získal 387 hlasov, a bol víťazom volieb vo svojom volebnom obvode. Dňa 27.12.2010 zložil zákonom predpísaný sľub poslanca a stal sa tak poslancom tohto orgánu územnej samosprávy. Na 2. zasadnutí obecného zastupiteľstva N. dňa 22.1.2011 poslanec S. A. dal na vedomie poslancom a starostovi obce, že mandát poslanca žalobcovi údajne zanikol v zmysle ust. § 11 ods. 2 písm. b/ zákona č. 369/1990 Zb., lebo v čase zloženia sľubu bol údajne v pracovnom pomere so žalovanou. Žalobca sa zúčastnil aj 3. zasadnutia obecného zastupiteľstva, kde S. A. ako predseda H. poslancov pri obecnom zastupiteľstve N., navrhol zmenu programu rokovania tak, že sa zaradil do rokovania sľub nového poslanca za volebný obvod číslo 2, o zmene programu dal predsedajúci hlasovať, zmena programu prešla, pretože zaňho hlasovalo 7 poslancov a ostatní sa hlasovania zdržali. Žalobcovi nebolo umožnené v tomto hlasovaní vyjadriť svoj

názor a následne obecné zastupiteľstvo N. konštatovalo, že náhradný poslanec S. E. zložil zákonom predpísaný sľub poslanca. Žalobca vyjadril kategoricky nesúhlas s týmto postupom. Pred hlasovaním o uznesení číslo 1/3/2011, ktorým došlo k zmene programu rokovania obecného zastupiteľstva prebehla medzi poslancami diskusia o správnom postupe, čo sa podchytilo v zápisnici, a všetci poslanci si boli vedomí možných právnych následkov, ak sa preukáže, že žalobcovi bol odňatý poslanecký mandát protiprávne. Oznámenie o zániku mandátu poslanca z 8.3.2011 bolo žalobcovi doručené, pričom tento dňa 22.3.2011 oznámil obecnému zastupiteľstvu písomný nesúhlas so zánikom mandátu, a podal podnet na podanie protestu prokurátora v súvislosti s uznesením o konštatovaní zániku svojho poslaneckého mandátu. Dňa 22.3.2011 žalobca podal návrh na začatie konania na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy na Krajskom súde v Košiciach a žiadal zakázať žalovanej pokračovať v porušovaní jeho práva uplatňovať mandát poslanca obecného zastupiteľstva obce N.. Prvý rozsudok Krajského súdu v Košiciach bol pre neho zamietavý, preto sa domáhal svojich práv na Ústavnom súde Slovenskej republiky ústavnou sťažnosťou. Ústavný súd SR vyslovil, že postupom Krajského súdu v Košiciach boli porušené základné práva a slobody žalobcu garantované mu Ústavou, zrušil rozsudok a vrátil predmetnú vec Krajskému súde v Košiciach na ďalšie konanie. Tento v predmetnej veci ďalej konal a rozsudkom z 30.7.2012 žalobcovi v celom rozsahu vyhovel. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/37/2012 z 30.7.2012 žalobca inicioval so žalovanou rokovanie o mimosúdnej dohode, a za týmto účelom bol prizvaný aj s právnym zástupcom na rokovanie obecného zastupiteľstva dňa 25.10.2012. Namiesto vecnej debaty o mimosúdnom vyrovnaní však bol žalobca a jeho právny zástupca svedkami frašky, na ktoré boli pozvané médiá, za účelom zdiskreditovania žalobcu na očiach verejnosti. Po tom, čo mu bol odňatý poslanecký mandát, sa žalobca dostával do kompromitujúcich situácií, keď ho oslovovali jeho voliči, prečo nevykonáva poslanecký mandát, a že na základe informácií z médií vykonával tento mandát neprávom. Podľa názoru žalobcu médiá zúčastnené na tomto prípade N. hlásnik, TV S., V. a Y ako aj iná denná tlač, len slepo preberali rétoriku o zániku poslaneckého mandátu zo strany ostatných poslancov obecného zastupiteľstva, nemali záujem poskytnúť mu priestor na vyjadrenie svojho stanoviska, a on nemal dostatok finančných zdrojov, aby sa mohol kvalifikovane brániť. Vykreslením svojich charakterových vlastností, podľa ktorých poslancoval bez mandátu, preukázateľne stratil dôveru u svojich vtedajších voličoch a je otázne, či vzhľadom na ostávajúcu dĺžku svojho mandátu dokáže túto dôveru obnoviť. Obyvatelia obce sú pravidelne informovaní o aktuálnom dianí v obci a to prostredníctvom bezplatného mesačníka, ktorý vydáva obecný úrad - N. hlásnik, prostredníctvom videozáznamov z rokovaní obecného zastupiteľstva prístupných na webovej stránke obce N., a tým aj širokej verejnosti, žalobcovi však nebol poskytnutý priestor na vyjadrenie svojho názoru. V denníku H. z 26.2.2011 bol označený za osobu, ktorá poslancovala bez mandátu v spojení s dodatkom od poslaneckého kolegu, že je iniciátorom kupovania poslancov, čím sa znížila jeho dôveryhodnosť ako bezúhonného zástupcu občanov v obecnom zastupiteľstve N., v mieste jeho trvalého bydliska. Postup obecného zastupiteľstva vyústil do stavu, kedy takýto postup bol aplikovaný aj v G. - Mestská časť O. J. Ves pri odňatí poslaneckého mandátu S.. K. H.. Žalobca je toho názoru, že žalovaná sa len samotným upustením od protiprávneho konania nemôže zbaviť zodpovednosti za jemu vzniknutú ujmu a preto sa domáha v zmysle ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka ochrany svojej osobnosti a nemajetkovej ujmy. Konaním žalovanej došlo k porušeniu Základných práv a slobôd uvedených v článku 30 ods. 4, článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K porušeniu vyššie uvedených ústavných práv nedošlo jednorazovým zásahom, ale tento protiprávny stav trval súhrne 601 dní, z predpokladania možných 1461 dní. Žalovaná si bola vedomá prípadných právnych následkov neplatného odňatia poslaneckého mandátu, vedela, že nemá právomoc rozhodnúť o odňatí mandátu, napriek tomu tak urobila a umožnila vykonať sľub poslaneckého náhradníka. Všetko toto bolo sprevádzané osobnými útokmi poslancov obecného zastupiteľstva na jeho osobu, títo ho označovali za osobu páchajúcu trestnú činnosť, čo v spojení so zverejňovaním rokovaní obecného zastupiteľstva N. a následného mediálneho záujmu o jeho osobu malo za následok zníženie jeho dôveryhodnosti, vrátane poklesu jeho komunitného uznávania. Svoj poslanecký mandát nemohol vykonávať takmer polovicu z obdobia, na ktoré bol právoplatne zvolený a žalovaná vedome nereflektovala vôľu 387 obyvateľov obce N. v druhom volebnom obvode. Žalobca poukázal aj na okolnosti, ktoré musel podstúpiť, aby sa domohol svojho práva, keď ako invalidný dôchodca, ktorého mesačný príjem v rozhodnom čase činil 196,20 €, manželka je starobnou dôchodkyňou a celý príjem do domácnosti činil 553,53 €, mal výdavky v súvislosti s uplatňovaním svojho nároku. Pritom má do opatery zverenú dve nezaopatrené vnúčatá a v spoločnej domácnosti žije ešte jedna už zaopatrená vnučka. Tento príjem postačoval len na vykrytie základných potrieb rodiny, a tak si nemohol včas zabezpečiť kvalifikovanú právnu pomoc. Žalobca je presvedčený, že nezapadal do koncepcie „Klubu poslancov pri OZ N.“ a nikdy sa nebál prezentovať

svoj názor. Je štandardné, že poslanci obecných zastupiteľstiev sú zvolení aj do komisií a Obcej rady, napriek tomu on nie je dodnes členom žiadnej komisie, ani členom Obcej rady a bolo mu oznámené, že bude zvolený do každej komisie v prípade, že sa vzdá nárokov na nemajetkovú ujmu. Poukázal na to, že žalovaná doposiaľ neprejavila iniciatívu verejného ospravedlnenia sa, namiesto toho bol opäť len obeťou osobných invektív poslancov obecného zastupiteľstva. Žalovaná žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť, argumentovala, že hoci Ústavný súd SR vyslovil, že práva žalobcu boli porušené, zároveň mu nepriznal uplatnené finančné zadosťučinenie vo výške 500,- € s odôvodnením, že vo veci sa náprava zisteného porušenia jeho v sťažnosti označených práv dosiahla zrušením napadnutého rozsudku Krajského súdu Košice a vrátením veci na ďalšie konanie, čo považoval Ústavný súd SR za dostačujúce. Ústavný súd SR sa teda satisfakciou za porušenie práv žalobcu zaoberal a vyslovil, že za toto porušenie žalobcovi finančné zadosťučinenie nepatrí. Svoj právny názor o zániku poslaneckého mandátu mala žalovaná podložená stanoviskom Ministerstva vnútra SR, Sekcie verejnej správy zo dňa 10.2.2012 a v neposlednom rade aj Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp.zn. 7S/37/2011 - 25 zo dňa 12.10.2011 zdieľal tento názor, keď zamietol žalobu žalobcu o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 2 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, keďže v deň zloženia sľubu poslanca pretrvávala nezlučiteľnosť funkcií, a nemohlo dôjsť k platnému zloženiu sľubu a ani k vzniku funkcie poslanca obecného zastupiteľstva. Žalovaná teda vo veci posúdenia existencie poslaneckého mandátu žalobcu postupovala z odbornou starostlivosťou, v súlade s jednoznačným a určitým textom zákona, pričom právny názor Ústavného súdu predvídať nemohla. Za trvanie protiprávneho stavu v dĺžke 601 dní nie je teda zodpovedná len ona, ale aj štát. . Pokiaľ má žalobca pocit, že niektorí jednotlivci, poslanci obecného zastupiteľstva ho svojim konaním poškodili a že bol vystavený ich osobným útokom, žalovaná nie je v tom prípade pasívne legitimovaná v súvislosti s nárokmi, ktoré si žalobca z tohto titulu uplatňuje. Žalovaná svojim konaním nepochybila, za vzniknutý protiprávny stav sa necíti zodpovedná. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, starostu žalovanej Ing. S. H., navrhnutých svedkov Z. H., V. S., S. A., M. Q., S. S. N., pripojeným spisom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/37/2011, Nález Ústavného súdu SR IV. ÚS 92/2012 - 36 z 10.5.2012, ďalšími písomnými dôkazmi, ako aj článkom uverejneným v denníku SME s názvom: I. v N. poslancoval bez mandátu so súvisiacimi stanoviskami (stiahnuté z internetu), z dohôd o vykonaní práce uzavretých medzi zamestnávateľom obcou N. a zamestnancom Z. N. za obdobie od 10.3.2006 do 4.6.2007. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že vo voľbách dňa 27.11.2010 za poslanca obecného zastupiteľstva obce N., získal žalobca vo svojom volebnom obvode číslo 2 spolu 387 hlasov, čo mu zaručovalo po zložení zákonom predpísaného poslaneckého sľubu, ktorý zložil dňa 27.12.2010, vykonávať funkciu poslanca. Zistil, že na 2. zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 22.1.2011, poslanec S. A. odovzdal starostovi obce písomné oznámenie o tom, že obec nekonala v prípade zániku mandátu poslanca Z. I., ktorému mal mandát zaniknúť pre nezlučiteľnosť funkcie poslanca OZ a zamestnanca obce N., v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 písm. h) zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení. Žalobca sa dňa 17.2.2011 zúčastnil aj 3. zasadnutia OZ, na ktorom obecné zastupiteľstvo odhlasovalo upravenie programu zasadnutia s tým, že novým bodom programu bol sľub nového poslanca za volebný obvod číslo 2. Zasadnutie 3. obecného zastupiteľstva prijalo uznesenie v ktorom konštatovalo zloženie zákonom predpísaného sľubu poslanca OZ S. E., ktorý nastúpil ako náhradník v zmysle § 57 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy v znení neskorších predpisov. Hlasovanie prebehlo po tom, čo bolo prečítané stanovisko Ministerstva vnútra SR z 10.2.2011, ktoré uviedlo, že mandát poslanca OZ zaniká v prípadoch uvedených v § 11 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, kde sa ustanovuje nezlučiteľnosť funkcie poslanca s inými funkciami, pod odsekom 2 písm. b/ aj z funkciou zamestnanca obce, v ktorej bol zvolený. Nezlučiteľnosť s funkciou poslanca nastáva aj v prípade, keď dotknutá osoba uzavrie Dohodu o vykonaní práce so zamestnávateľom (obcou) a je teda zamestnancom. Ministerstvo vnútra SR vyslovilo názor, že nemohlo dôjsť k platnému zloženiu sľubu, a teda ani k vzniku funkcie poslanca OZ u žalobcu, avšak upozornilo na tú skutočnosť, že nie je oprávnené podávať právne záväzný výklad zákonov. Listom z 8.3.2011 žalovaná žalobcovi oznámila, že mu poslanecký mandát zanikol, lebo v čase zloženia sľubu poslanca dňa 27.12.2010 bol zamestnancom obce N.. Listom z 22.3.2011 žalobca oznámil žalovanej, že so zánikom jeho poslaneckého mandátu a oznámením o tomto zániku nesúhlasí. Súd konštatoval, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že údajný zánik poslaneckého mandátu žalobcu bol predmetom záujmu médií, viacerých televízií, dennej tlače, čo bolo v konaní preukázané. Ďalej zistil, že potom, čo žalobcov návrh na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/37/2011 - 25 z 12.10.2011 zamietnutý, Ústavný súd Slovenskej republiky na základe jeho sťažnosti nálezom sp.zn. IV. ÚS 92/2012 - 36 z 10.5.2012 rozhodol, že základné právo žalobcu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základnými právami

podľa článku 30 ods. 1 - 4 Ústavy SR, boli vyššie uvedeným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach porušené, rozsudok bol zrušený a vec vrátená Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Žalobca ako sťažovateľ žiadal priznať aj finančné zadosťučinenie v sume 500 €, čo ústavný súd nepriznal s odôvodnením, že v posudzovanej veci sa náprava zisteného porušenia jeho práv vyznačených v sťažnosti, dosiahla zrušením napadnutého rozsudku Krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Krajský súd v Košiciach v súlade s právnym názorom Ústavného súdu, dňa 30.7.2012 vyhlásil rozsudok sp.zn. 7S/37/2011- 55, právoplatný 7.9.2012, ktorým zakázal obci N. pokračovať v porušovaní práva žalobcu uplatňovať mandát poslanca OZ obce N. a prikázal obci N. umožniť žalobcovi uplatňovanie tohto mandátu v lehote 5 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z odôvodnenia tohto rozsudku, opäť v súlade s právnym názorom vysloveným v Náleze Ústavného súdu SR, vyplýva, že žalobca uzavrel dňa 4.1.2010 s obcou N. dohodu o pracovnej činnosti na dobu určitú do 31.12.2010, ktorej predmetom bolo roznášanie obecných novín v rómskej osade v rozsahu 10 hodín mesačne, za dohodnutú odmenu. Poslanecký sľub zložil žalobca dňa 27.12.2010, teda pred tým, než skončil legitímnym spôsobom pracovnoprávny vzťah účastníkov (t.j. 31.12.2010). Žalobca však fakticky svoju prácu podľa tejto dohody dokončil už v dňoch 5. a 6.12.2012, od obce ako zamestnávateľa už pokyny neprijímal a nebol ani v takom postavení vo vzťahu k obci, ktoré by ohrozovalo záujem na nestrannom a nezávislom výkone poslaneckého mandátu. Namietaná nezlučiteľnosť výkonu verejnej funkcie s pracovnoprávnym vzťahom s obcou bola takej zanedbateľnej intenzity, že neodôvodňuje zásah orgánom verejnej moci, ktorý by narúšal podstatu základného práva priamo sa zúčastňovať na správe vecí verejných. Práve z tohto dôvodu došlo zo strany žalovanej k nezákonnému zásahu do práva žalobcu uplatňovať mandát poslanca OZ Obce N., na základe Oznamenia zo dňa 8.3.2011 číslo OcÚ/721/2011. Súd prvého stupňa sa predovšetkým zaoberal nárokom žalobcu na zaplatenie tzv. ušlej odmeny poslanca, a po jeho právnom posúdení podľa § 25 ods. 5, 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, vychádzajúc zo zásad odmeňovania poslancov obecného zastupiteľstva v N. schválených uznesením č. 370/25/2010, účinných k 1.4.2010 a č. 355/26/2013, účinných k 26.4.2013, dospel k záveru, že táto odmena žalobcovi patrí vo výške 1.569,66 € za volebné obdobie roku 2011 a obdobie od 1.1.2012 do 12.9.2012. Ďalším nárokom, ktorý žalobca uplatnil, bola nemajetková ujma uplatnená z titulu ochrany osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalobca tento nárok odôvodňoval tým, že bol konfrontovaný s otázkami svojich voličov, ktorí sa ho pýtali, prečo už vlastne nie je poslancom, bol vystavený rôznym posmeškami, že bol zvolený a mandát nevykonáva, otrasenú dôveru cítil aj u svojej manželky a dvoch vnučiek, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti. Bol nútený znášať invectívy zo strany poslancov. Odňatím možnosti vykonávať právo vyplývajúce z poslaneckého mandátu, nemohol dodržať svoje predvolebné sľuby voličom a realizovať svoj volebný program. Výškou nemajetkovej ujmy, ktorej sa domáha, ohodnotil celú situáciu, do ktorej sa dostal, že bol na verejnosti znemožnený, že stratil dôveru občanov a podobne. Jeho požiadavka sa stupňovala nielen ujmu na jeho cti na verejnosti, ale aj neochotou zo strany žalovanej akokoľvek sa s ním mimosúdne dohodnúť na výške tejto ujmy. Po právnom posúdení tohto nároku žalobcu podľa § 11, § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, súd konštatoval, že žalobca sa domáha primeraného zadosťučinenia, t.j. priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej podmienkou priznania je nemajetková ujma, ktorá je spôsobilá v značnej miere znížiť dôstojnosť občana a jeho vážnosť v spoločnosti a to so zreteľom na to, že zásah už zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Dôvodil, že skutočnosť, že žalobca bol legitímne zvolený do obecného zastupiteľstva v N. s najvyšším počtom hlasov vo svojom volebnom obvode, vypovedá o jeho značnej vážnosti, dôstojnosti, dôveryhodnosti a veľkej miere uznania medzi spoluobčanmi, ktorí mu svojimi hlasmi dali právo rozhodovať aj za nich o veciach verejných. Odňatím možnosti žalobcovi vykonávať poslanecký mandát žalovanou, došlo k neoprávnenému zásahu do jeho práva na česť a dôstojnosť, pričom celú udalosť sprevádzala medializácia. Súd dospel k záveru, že tento neoprávnený zásah mal spôsobilosť vyvolať také dôsledky, ako je zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobcu v značnej miere. Nie je dostatočnou morálnou satisfakciou tá skutočnosť, že po súdnych rozhodnutiach žalovaná bola nútená umožniť mu vykonávanie poslaneckého mandátu. V súvislosti s údajným slovným napádaním zo strany niektorých poslancov, dal súd za pravdu žalovanej, že v tomto smere nie je pasívne legitimovaná, pretože nejde o zásah, ktorý by vykonala žalovaná, preto ich nevzal do úvahy pri hodnotení intenzity zásahu do osobnosti žalobcu. Uzavrel, že odňatie možnosti vykonávať poslanecký mandát za okolností, za akých došlo k jeho odňatiu žalobcovi (tieto sú vyššie uvedené, pozn. odvolacieho súdu) je takým zásahom do osobnostných práv občana, ktorý má objektívne spôsobilosť v značnej miere znížiť jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti a u spoluobčanov, preto len morálna satisfakcia v podobe prinávratenia možnosti vykonávať poslanecký mandát nepostačuje a priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 200 €, pričom mal za to, že žalobca nepreukázal, že po predmetnom zásahu do jeho práv bola znížená jeho dôstojnosť v takej miere, že by bolo namieste priznať vyššiu náhradu, preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalobca vo výroku vo veci samej, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť mu 200 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a trovách konania a žalovaná vo výroku o trovách konania a povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Žalobca odvolanie podal z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b/, d/ a f/ O.s.p., t. j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal mu náhradu trov konania vo výške 3.256,22 €. Poukázal na to, že žalovaná svojím konaním (prijatím platného uznesenia) umožnila, že v očiach verejnosti bol vystavený vopred pripravenému a cieľavedomému procesu odňatia poslaneckého mandátu, ktoré bolo možné sledovať v reálnom čase online. Citujúc z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 232/2010 z 29.6.2011 dôvodil, že súd prvého stupňa sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy obmedzil len na tzv. dopad, resp. následok porušenia, teda zníženia jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti. Je to však iba jeden z možných následkov protiprávneho konania škodcu a preto tento exemplifikačný výpočet zákonom predpokladaných následkov nie je možné skutkovo ohraničovať. Zníženie dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti v značnej miere treba považovať len za jeden z viacerých do úvahy prichádzajúcich následkov neoprávneného zásahu do osobnostných práv, nie však za jediný určujúci následok, výlučne ktorý by opodstatňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Na naplnenie pojmu závažná ujma, je jednoznačne preukázané, že protiprávne konanie žalovanej vykazuje znaky závažnej ujmy najmä v tom, že a/ protiprávny zásah trval 601 dní, teda takmer polovicu funkčného obdobia, b/ zasiahol oblasť základných ľudských práv a slobôd uvedených v čl. 30 ods. 1, 3 Ústavy Slovenskej republiky, c/ v príčinnej súvislosti s vyvolaním protiprávneho stavu boli porušené základné práva a slobody vyjadrené v čl. 46 ods. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, d/ žalovaná úplne vylúčila žalobcu z celkovej podstaty vykonávania poslaneckého mandátu, bránila mu zasadať ako poslancovi, hlasovať a týmto konaním nerešpektovala vôľu obyvateľov obce Smižany vyjadrenú vo voľbách do orgánov územnej samosprávy. Žalobca zdôraznil, že vo vzťahu k p. Svetkovskému, ktorý bol tiež v pracovnom pomere k žalovanej a zároveň bol poslancom v rokoch 2006 - 2010 a 2010 - 2014, nebolo nikdy vyvodené žiadne disciplinárne konanie alebo iné hlasovanie, ktoré by viedlo k zániku mandátu poslanca. Z toho jednoznačne vyplýva, že takýto postup voči žalobcovi bol diskriminačný, a tento odlišný postup pri uplatňovaní práva bol súd povinný zohľadniť pri výške nemajetkovej ujmy. Priznaná nemajetková ujma vo výške 200 € s prihliadnutím na závažnosť porušenia jeho práv, intenzitu porušenia, chronológiu celého prípadu, vopred uváženu pohnútku, vyznieva v porovnaní s inými súdnymi konaniami na priznanie nemajetkovej ujmy, vrátane tých medializovaných, nepredvídateľne. Vo výroku o povinnosti žalovanej nahradiť trovy konania žalobcovi, súd prvého stupňa nesprávne aplikoval ustanovenia zákona, nakoľko tarifnou hodnotou pri zastupovaní v spore o náhradu nemajetkovej ujmy je podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. suma 2 000 €, ktorá je považovaná za tarifnú hodnotu. Pri postupe podľa § 13 ods. 3 cit. vyhlášky (zvýšenie tarifnej hodnoty pri spojení dvoch alebo viacerých vecí) sa tarifná hodnota za úkon právnej služby s najvyššou hodnotou zvyšuje o 1/3, teda tarifná hodnota sumy 2 000 € sa zvýši o 1/3 na sumu 2 666,66 €, ku ktorej sa pripočíta podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 6 x náhrada hotových výdavkov po 7,81 € ako aj 20% daň z pridanej hodnoty z takto vypočítanej sumy, čo je spolu 3 256,22 €.

Žalovaná, ktorá napadla rozsudok vo výrokoch o svojej povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania a zaplatiť súdny poplatok vo výške 166 €, uviedla odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm.f/ a § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., t. j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v ňou napadnutom výroku o trovách tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a zrušil výrok, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok 166 € a v tejto časti vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nesúhlasila s priznaním náhrady trov konania žalobcovi v plnej výške, pretože žalovaný (správne má byť žalobca, pozn. odvolacieho súdu) bol pri uplatnení nemajetkovej ujmy vo výške 33 000 € úspešný len v nepatnej časti, keď mu súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200 € z dôvodu, že z časti neoznačil správne legitimovaného účastníka a ani nepreukázal zníženie dôstojnosti a zásah do práva na ochranu osobnosti tak, ako to tvrdil. Vzhľadom na to, že k zníženiu náhrady došlo z dôvodu, že žalobca v konaní nepreukázal všetky ním tvrdené skutočnosti a neboli naplnené podmienky na to, aby súd vyhovel jeho nároku v plnej výške, mal súd náhradu trov posúdiť podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Z ustálenej súdnej judikatúry vyplýva, že aplikáciu § 142 ods. 3 O.s.p. tam, kde rozhodnutie nzávisí od úvahy súdu, má svoje limity. Inak by sa pri uplatňovaní práva na plnenie, ktorého výška závisí od úvahy súdu, do rozhodnutia o trovách konania nemohol premietnuť ani výrazný neúspech žalobcu majúci pôvod v tom, že žalobca uplatňoval plnenie v neprimeranej a zjavne nadsadenej výške. Poukazujúc na I. diel, 2. vydanie Komentára O.s.p, C.H.Beck, 2012 dôvodil, že zásada, podľa ktorej účastníkovi, ktorý mal len čiastočný úspech vo veci, môže súd priznať plnú náhradu trov konania, sa vzťahuje na všetky trovy, ktoré účastník účelne vynaložil, s výnimkou odmeny advokáta, ako jednou zo súčastí trov konania. Pri výške odmeny advokáta, ktorej náhradu môže súd účastníkovi priznať, totiž zákon ukladá súdu povinnosť priznať ju iba vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta počítanej z výšky súdom priznaného plnenia. Nie je teda možné priznať účastníkovi konania náhradu za odmenu advokáta vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta počítanej z celej výšky plnenia, ktorá bola požadovaná žalobou. Rozhodnutie o trovách, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. z tarifnej hodnoty 2 000 € je nespravodlivé, pretože vôbec nezohľadňuje neúspech žalobcu vo veci, čo pri výške odmeny advokáta nie je prípustné. Žalovaná má za to, že v danom prípade by bola namieste aj aplikácia ustanovenia § 150 O.s.p., keďže sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Dôvody hodné osobitného zreteľa vidí žalovaná v okolnostiach, za akých došlo k zásahu do práv žalobcu, ako aj majetkové pomery žalovanej, ktoré jej neumožňujú hradiť trovy konania súdneho sporu, lebo disponuje len finančnými prostriedkami viazanými na iné účely než trovy súdneho konania. Žalovaná nepovažuje za správne rozhodnutie ani vo výroku o svojej povinnosti zaplatiť súdny poplatok, pretože má za to, že v konaní bola ona úspešným účastníkom podľa výsledku sporu a nie je možné tvrdiť, že súd návrhu žalobcu vyhovel. Z toho dôvodu jej nemohla vzniknúť povinnosť zaplatiť súdny poplatok podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. Navyiac vyčíslenie súdneho poplatku vo výške 72 € ohľadne majetkovej ujmy podľa položky 7b/ písm. / Sadzobníka súdnych poplatkov nie je správne. Uplatnila si trovy odvolacieho konania.

Rozsudok vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1 569,66 € z titulu tzv. ušlej odmeny poslanca nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods. 1 O.s.p.), preto v tejto časti nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

Odvolací súd prejednal odvolania bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 11.2.2016 v súlade s § 211 ods. 2 a § 156 ods. 3 O.s.p. a po prejednaní veci v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok vo výroku o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi ešte 1 800 €.

Tzv. inou vadou konania (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) môže byť akákoľvek vada konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Porušenie ktoréhokoľvek z ustanovení zákona upravujúcich konanie od jeho začiatku až po skončenie možno hodnotiť ako konanie postihnuté vadou. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami O.s.p. To, či a kedy mala daná vada za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, závisí vždy iba od posúdenia konkrétneho prípadu.

Odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p., je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke, a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo.

Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až 135 O.s.p.

K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t.j. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania).

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku v rozsahu a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne opodstatnené.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa ods. 2 cit. ust. pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa ods. 3 cit. ust. výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy“) každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Z cit. ustanovení vyplýva, že právo na ochranu osobnosti, t.j. osobnostné právo prináleží každej fyzickej osobe. Vznik občianskoprávnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ predpokladá splnenie podmienky existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený (neoprávneným je zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym právom), a musí byť tiež preukázaná príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy. Z hľadiska poskytnutia ochrany nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene alebo nezavinene, alebo vedome či nevedome. Občianskoprávna ochrana osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ prichádza do úvahy len v prípade takého neoprávneného (protiprávneho) zásahu do chránených osobnostných práv, resp. útoku, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť alebo aspoň ohroziť česť a dôstojnosť fyzickej osoby tak, že vzniká konkrétne nebezpečenstvo zníženia jej vážnosti a postavenia v spoločnosti, pričom sa nevyžaduje ani vyvolanie následkov. Ak nie sú splnené uvedené predpoklady, v takom prípade možnosť sankcií podľa § 13 OZ neprichádza do úvahy. Pôvodca neoprávneného zásahu sa zbaví svojej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv podľa § 13 OZ v prípade, ak preukáže (v tomto smere na ňom spočíva povinnosť tvrdenia a dôkazné bremeno), že zverejnené skutkové tvrdenia sú pravdivé - tzv. dôkaz pravdy. Sankcie za neoprávnený zásah však nemožno vylúčiť dôkazom tzv. ospravedlniteľného omylu (napr. tým, že pôvodca neoprávneného zásahu si nebol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia, že sa spoliehal pri rozširovaní svojich tvrdení bez potrebného overenia na serióznosť a pravdivosť poskytnutých podkladov, vychádzajúc z toho, že sám nemal dôvod poskytnutým údajom neveriť, atď.), pretože zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv podľa § 13 OZ je založená na princípe objektívnej zodpovednosti.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní a právnom posúdení uplatneného nároku použil správne ustanovenia právnych predpisov, a na zistený skutkový stav ich správne aplikoval, pokiaľ dospel k záveru, že

v posudzovanom prípade sú splnené všetky zákonné predpoklady zodpovednosti žalovanej podľa § 13 OZ za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu odňatím a neumožnením vykonávania poslaneckého mandátu po dlhšiu dobu (601 dní) a medializáciou tejto záležitosti. V tejto časti sa odvolací súd stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, a v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 2 O.sp.).

Súd prvého stupňa však v uvedených súvislostiach a z hľadísk uvedených zásad ustálených v súdnej praxi a judikatúre súdov vec dôsledne neposúdil, a zo správnych skutkových zistení vyvodil čiastočne nesprávne závery v tej časti svojho rozhodnutia, ktorým (nesprávne) priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200 €.

Podľa ustálenej súdnej praxe peňažné zadosťučinenie (materiálna satisfakcia) prichádza do úvahy v tých prípadoch, keď došlo k nemajetkovej ujme závažne (citeľne) postihujúcej dôstojnosť fyzickej osoby a jej vážnosť v spoločnosti a kde takto vzniknutá ujma na integrite osobnosti nie je primerane napravitelná žiadnymi inými občianskoprávnymi prostriedkami, tzn. podmienkou jej poskytnutia je skutočnosť, že došlo k zníženiu dôstojnosti osoby, či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere, pričom musia byť preukázané okolnosti odôvodňujúce záver, že v konkrétnom prípade nie je postačujúce morálne zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ. Pri úvahe, či sú splnené podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, je určujúca povaha i jednotlivé okolnosti konkrétneho prípadu, t.j. intenzita, povaha a spôsob neoprávneného zásahu, povaha zasiahnutej hodnoty osobnosti a trvanie a rozsah pôsobenia nepriaznivých následkov a šírka ohlasu vzniknutej nemajetkovej ujmy pre postavenie a uplatnenie postihnutej osoby v spoločnosti. Musí ísť o takú nemajetkovú ujmu vzniknutú na osobnosti osoby, ktorú táto pociťuje a prežíva, vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, spočívajúceho v znížení dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti (v rodine, v mieste bydliska, na pracovisku, v politickom či inom živote alebo v ktorejkoľvek inej sfére svojho životného uplatnenia) - ako závažnú. Pociťovanie tejto nemajetkovej ujmy spočívajúcej v znížení dôstojnosti osoby, či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere, treba hodnotiť vždy objektívne, t.j. s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, v ktorej došlo k neoprávnenému zásahu, ako aj s prihliadnutím na dotknutú osobu a jej postavenie, ak možno spoľahlivo usúdiť, že by nemajetkovú ujmu pociťovala ako závažnú každá osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nevychádzal dôsledne z uvedených zásad a neprihliadol na všetky rozhodujúce skutočnosti v konaní preukázané, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov. Súd prvého stupňa síce dospel k záveru, že odňatím možnosti žalobcovi vykonávať poslanecký mandát došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na česť a dôstojnosť a tento neoprávnený zásah, ktorý sprevádzala medializácia, mal spôsobilosť vyvolať také následky, ako je zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobcu v značnej miere, ale napriek tomu, že došiel k záveru o značnej ujme žalobcu, priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočná, neprimeraná a neadekvátne. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je podstatné aj časové hľadisko trvania pôsobenia nepriaznivých následkov zásahu do osobnostných práv a miera intenzity zásahu do osobnostných práv, pričom v posudzovanej veci žalobca poslanecký mandát nemohol vykonávať 601 dní, nesporne došlo k porušeniu jeho základného ústavného práva byť volený, k zneváženiu jeho dôstojnosti, dôveryhodnosti, k nemožnosti zastupovať občanov, ktorí mu dôverovali a svojimi volebnými hlasmi mu dali právo rozhodovať aj za nich o veciach verejných, a v neposlednom rade treba vziať do úvahy, že taký postup, aký žalovaná zvolila pri žalobcovi, nepoužila v prípade iného poslanca, ktorému neodňala poslanecký mandát (Jozef Svetkovský). Je preto nepochybné, že takúto nemajetkovú ujmu by pociťovala ako závažnú každá osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení žalobcu. Odvolací súd preto považuje náhradu nemajetkovej ujmy v symbolickej výške 200 € eur za nedostatočnú, a zmeniac rozsudok v tejto časti podľa § 220 O.s.p., priznal žalobcovi navyše náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 800 € (spolu teda žalobcovi je priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 €).

Pokiaľ ide o odvolanie žalobcu a žalovanej proti výroku o náhrade trov konania, odvolací súd uvádza:

Účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p.).

Ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo (§ 142 ods. 2 O.s.p.).

Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia (§ 142 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p. ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Rozhodovanie o náhrade trov konania podľa vyššie citovaných ustanovení § 142 ods. 1 - 3 O.s.p. sa uplatňuje v sporovom súdnom konaní. Ustanovenia § 142 odsek 1 a odsek 2 O.s.p. zakotvujú v sporovom súdnom konaní pri rozhodovaní o náhrade trov konania zásadu pomeru úspechu účastníka v konaní. Ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. predstavuje výnimku z tejto zásady v tom zmysle, že v prípadoch predpokladaných týmito ustanovením súd nepriznáva náhradu trov konania podľa pomeru úspechu účastníka. V prípadoch predpokladaných týmito ustanovením totiž súd prizná a/plnú náhradu aj čiastočne neúspešnému účastníkovi, za predpokladu, že jeho neúspech vo veci je pomerne nepatrný, b/ prizná základnú sadzbu advokáta podľa výšky plnenia priznaného súdom vo veci samej, ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu.

V prejednávanej veci sa žalobca v konaní o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv úspešne domohol svojich práv. Výška priznaného plnenia - 200 € súdom prvého stupňa a 1 800 € odvolacím súdom ako náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do jeho osobnostných práv bola určená úvahou súdu s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Konanie o zaplatenie náhrady za nemajetkovú ujmu v peniazoch za neoprávnený zásah do osobnostných práv je teda konaním, v ktorom výška priznaného plnenia závisí od úvahy súdu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MCdo 8/2013 z 29.9.2015, ktorým bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 12.10.2012 sp. zn. 5Co 110/2012, ktorým argumentovala žalovaná).

Súd prvého stupňa preto správne vo veci rozhodol o trovách konania podľa § 142 ods. 1 a ods. 3 O.s.p., pričom vychádzal z toho, že žalobca bol plne úspešný pri uplatnení svojho nároku na zaplatenie ušlej odmeny poslanca a výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Žalobcovi priznal podľa § 10 ods. 1, 8, § 13 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej služby odmenu za 5 úkonov právnej služby (príprava a prevzatie zastupovania, podanie žaloby, 3 x účasť na pojednávaní) vo výške 719,81 € (podľa § 10 ods. 8 cit. vyhlášky vychádzajú z tarifnej hodnoty 2 000 € určil tarifnú odmenu za jeden úkon právnej služby vo výške 81,58 € a k tomu podľa § 13 ods. 3 citovanej vyhlášky 1/3 -ina základnej sadzby určená z hodnoty 1 569,66 €, k tomu náhrada hotových výdavkov 5 x 7,81 €).

Odvolací súd o trovách konania rozhodoval podľa § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 3 O.s.p., pričom zistil, že súd prvého stupňa sa pri vyčíslení trov konania dopustil matematickej chyby a trovy konania vyčísлил v nesprávnej výške.

Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení zmien a doplnkov o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení zmien a doplnkov vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného

vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 €, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 €, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

V prejednávanej veci sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, preto tarifnou hodnotou je suma 2 000 € a základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tejto tarifnej hodnoty je 91,29 €.

Podľa § 10 ods. 1 citovanej vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty nad 663,88 € do 6 638,78 € je 41,49 € + 9,96 € za každých aj začatých 331,94 € prevyšujúcich sumu 663,88 €.

Podľa § 13 ods. 3 citovanej vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach.

Pri tarifnej hodnote 1 569,66 € je základná sadzba tarifnej odmeny 71,37 € a po použití § 13 ods. 3 je základná sadzba tarifnej odmeny 115,08 € (91,29 € + 1/3 z 71,37, t.j. 23,79 €).

Spolu trovy právneho zastúpenia na súde prvého stupňa sú 737,34 € (za 5 úkonov právnej služby 5 x 115,08, k tomu 5 x 7,81 náhrada hotových výdavkov a 20% daň z pridanej hodnoty).

V konaní na odvolacom súde bol úspešný žalobca, ktorý si uplatnil náhradu trov za jeden úkon právnej služby, ktorý nesprávne vyčíslil vo výške 3 256,22 €, vychádzajúc z mylného názoru, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri náhrade nemajetkovej ujmy je 2 000 €, pričom táto suma je tarifnou hodnotou, z ktorej sa určuje sadzba tarifnej odmeny. Pretože predmetom odvolacieho konania už bola len výška nemajetkovej ujmy, ktorá bola určená úvahou odvolacieho súdu, bola žalobcovi priznaná náhrada trov odvolacieho konania podľa § 142 ods. 3 O.s.p. vo výške podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. t.j. 118,92 € (91,29 €, k tomu náhrada hotových výdavkov 7,81 € a 20% DPH).

Náhradu trov prvostupňového konania a odvolacieho konania spolu vo výške 856,26 € (737,34 € + 118,92 €) je žalovaná povinná zaplatiť zást. žalobcu JUDr. Martinovi Špakovi v súlade s § 149 ods. 1 O.s.p. v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Pokiaľ ide o argument žalovanej týkajúci sa použitia § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania, odvolací súd má za to, že v konaní neboli zistené a žalovaná nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu tohto ustanovenia.

V súvislosti so zmenou rozsudku vo veci samej musel odvolací súd zmeniť aj výrok o povinnosti žalovanej zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca je oslobodený od súdnych poplatkov, preto podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, je žalovaná, ktorá bola zaviazaná na plnenie v celkovej výške 3 569,66 € (1 569,66 € z titulu tzv. ušlej mzdy poslanca a 2 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy) povinná zaplatiť súdny poplatok vo výške 220 € podľa položky 1a/ (6% zo sumy 1 569,66 €, t.j. 94 €) a 7b/ (66 € + 3% zo sumy 2 000 €, t.j. 60 €) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriacich prílohu k zákonu č. 71/1992 Zb.

Žalovaná v odvolaní nedôvodne namietala použitie ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. pri určení náhrady trov konania a uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Súd prvého stupňa tieto otázky posúdil správne, pomýlil sa len pri matematickom vyčíslení náhrady trov.

Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a v nadväzujúcich výrokoch o trovách konania a súdnom poplatku.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.